

GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejscu kwartal-
nie złp. 12 — miesięcznie złp. 4.
Ner pojedynczy gr. 10.

N^{RO} 10.

Prenumerata na prowincji z opłatą
pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 11 Stycznia 1829 roku w Niedzielę.

WIADOMOŚCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KRÓLESTWO POLSKIE — Warszawa.

— *Dziekan wydziału lekarskiego królewskiego uniwersytetu.* Podaje do wiadomości: iż JP. Jakób Maryański po złożonym całokursowym publicznym examinie, dnia 7 b. m. i r. otrzymał uniwersytecki stopień lekarza (medicus), oraz iż pod tą samą datą udzielony został JP. Józefowi Abratowskiemu stopień wydziałowy licencyata medycyny i chirurgji. — w Warszawie dnia 8 stycznia 1829 r. Dr. Roliński. — Brodziński S. U.

Licytacja. — W dniu 12 stycznia r. b. o godzinie 10tej z rana przy ulicy Zakroczymskiej Nro 1841, różne meble; zaś o godzinie 3ciej po południu przy ulicy Danielowiczowskiej Nro 620, wino francuzkie sprzedane będzie. w Warszawie d. 10 stycznia 1829 r. F. Rydecki K. S.

Licytacja. — R. 1829 d. 12 stycznia o go. 10 zrana, w domu przy ulicy Franciszkańskiej Nro 2258, zawiasy, szyby, łańcuchy, piece żelazne i inne ruchomości przez publiczną licytacją, za zapłatą gotowizną sprzedane zostaną. — w Warszawie dnia 10 stycznia 1829 roku.

Wojciech Ruciński.

— JP. Jan N. Kamiński dyrektor teatru polskiego we Lwowie, znany z pism rozmaitych, lubo ciągle od lat kilkunastu jest dyrektorem tego teatru, lecz już jako aktor, nie występował na scenę od lat 8. Weszłym miesiącu znowu ukazał się na scenie w rolach Machbeta i ojca Emilii Galoty. — Aktorowie polscy we Lwowie niedawno przedstawili tłumaczoną z Szylera sławną tragedję Don Karlos; przedstawienie trwało od godzi: 7 do kwadrans na lwszą; do czego trudno się przyzwyczaić, aż tyle, aby się nie znudzić. — Teatrowi niemieckiemu we Lwowie teraz nienajlepiej się powodzi.

— W ciągu roku zeszłego, w Warszawie ospę ochronną zaszczepiono dzieciom 1768; na ospę naturalną chorowało dzieci 189, z nich umarło 7.

— Dziś zimna stopni 6.

ROSSJA. — Z Petersburga dnia 13 grudnia. — Rozkazem dziennym z dnia 6 b. m. raczył N. Pan mianować jenerałami porucznikami, jenerałów majorów: Syssojewa 1. zastępcę atamana kozaków drugiej armji; Turczaninowa, szefa 22 dywizji piechoty; Ponceta 1 z sztabu

głównego; Zacharzewskiego 1. oberdyrektora cesarskiego pałacu w Carskiem Siele; Wołkowa 1. szefa drugiego obwodu korpusu żandarmów; Markiewicza 1 z drugiego korpusu kadetów, Perskiego 1. dyrektora pierwszego korpusu kadetów; Medińskiego, zastępcę marszałka J. C. M. W. X. Michała Pawłowicza; Strekałowa, jenerała adjutanta. Jenerałami majorami mianowani zostali następujący pułkownicy: Sergejew, dowódzca dońskiego pułku Kozaków; Montresor, dołączony do trzeciej dywizji huzarów; hr. Suchtelen 3. do czwartej dywizji ułanów; Simiszyn z przeznaczeniem na dowódcę trzeciej brygady, jedenastej dywizji piechoty; Makow z przeznaczeniem do drugiej dywizji ułanów; Glinka 2. z przeznaczeniem do orszaku N. Pana; Szatilów z przeznaczeniem na wicedyrektora departamentu inspekcji z sztabu głównego N. Pana.

— Jenerał jazdy hr. Czerniszew otrzymał order ś. Włodzimierza klasy 1. za gorliwość, z jaką sprawował obowiązki ministra wojny.

— Rozkazem dziennym z d. 25 listopada kapitanowie floty 1 stopnia: Kumani, Stojewski i Balsam, mianowani zostali kontradmirałami.

— Uniwersytet lipski udzielił kapitanowi drugiej klasy z sztabu głównego gwardji N. Pana, Nawrockiemu stopień doktora filozofji przez wzgląd, że officer ten napisał kilka dzieł matematycznych, bardzo szacownych.

— Jenerał adjutant Baszucki otrzymał od N. Pana tabakierę złotą djamentami wysadzaną, za gorliwość, z jaką przez lat 25 pełnił obowiązki komendanta Petersburga.

— Gazeta petersburska przez akademię wydawana, umieściła kilka anegdot wojennych z ostatnich wojen w Azji.

W dniu 23 czerwca, podczas szturm do Kars otrzymał pułk erywański karabinierów rozkaz zajęcia warownego przedmieścia Jurta-Kapi. Żołnierz prosty od strzelców, zostawił za sobą towarzyszków, przybliżył się do baszty nieprzyjacielskiej i był pierwszy na wałach. Już uchwycił był za chorągiew nieprzyjacielską, gdy kula w piersi go uderzyła. Padł. Nadbiegli towarzysze broni gdy już umierał i usłyszeli, z ust jego te przerywanym głosem powiedziane wyrazy: *Bądźcie zdrowi, koledzy, i weście miasto.*

Mieszkańcy Karsu nie mogli się dosyć wydziwić ludzkości żołnierzy wszystkich, którą okazują nawet w zapale bitwy. Gdy już zdobyli miasto Kars i jeszcze na

ulicach bój staczali, przyłożyło broń dwóch żołnierzy do Turka uzbrojonego, lecz spostrzegłszy za nim dwie niewiasty, które gestami o darowanie mu życia błagały, pozwolili mu odejść bezpiecznie. Takich rysów byłoby mnóstwo.

Na początku wojny schwytał nieprzyjaciół dwóch Kozaków dońskich i sprzedał ich w Kars. Begowie tureccy kupili ich za 8 rubli srebrnych i zawiedli ich w głąb kraju do dzikiej i nieprzystępnej okolicy w górach. Tam w ciężkiej niewoli pogrążeni, umyślili uwolnić i połączyć się z korpusem. Wieść o wzięciu Karsu wnet w najukrytsze zakątki zaniósł postrach, doszła także do siedziska dwóch Kozaków i napełniła ich radością i nadzieją, gdy tymczasem Turcy paszę karskiego przeklinali i o zdradę obwiniali, aby tym sposobem jeńcom odjąć wszelką otuchę, lub ukryć własną trwogę. Świeże posiłki ożywiły odwagę Turków i władzy w nich przekonanie, że Akhalzik utrzyma się, a wojsko rossyjskie pod murami tej twierdzy zniszczone zostanie. Ale ani wściekłość nieprzyjaciela, ani niebezpieczeństwa ucieczki, nie mogły przytłumić odwagi dwóch Kozaków, którzy postanowili raczej umrzeć, jak dłużej pozostać w niewoli. Korzystali więc z ciemnej nocy, aby się oddalić z domu, w którym ich trzymano, wsiedli na najlepsze ogiery, jakie w stajni panów swych zastali, i uciekli. Wcale nieobznajomieni z miejscowością i ścigani od nieprzyjaciela, który wnet spostrzegł ich ucieczkę, wezwali pomocy Boga i nietrzymając się żadnej drogi, pędzili przez lasy i krzaki. To właśnie ocaliło ich. Przed świtem ukryli się w pieczarze i dopiero z pomrokiem nocy puścili się znowu. Jeszcze przez trzy nocy uciekali i to już wcześniej na jednym koniu, gdyż drugi padł im z utrudzenia, a gdy i drugiego postradali, uciekali pieszo. Tym sposobem przebyli dzikie i skaliste okolice wzdłuż rzeki Kur, gdzie mieszkańcy nawet za dnia z trudnością tylko przedzierać się mogą. Dopiero nocy czwartej usłyszeli i poznali okrzyki chat rossyjskich. Obóz korpusu rozłożony był wtenczas nad jeziorem Czyldyr. Utrudzeni ucieczką niebezpieczną i osłabieni głodem, gdyż tylko niewiele suchego chleba z sobą wzięć byli mogli, dostali się do obozu, gdzie komendant korpusu za tak chwałebny czyn obdarował ich odzieżą, kołniami i pieniędzmi.

— *Z Odessy d. 13 grudnia v. s.* — Dnia 5 b. m. zawiął do Sewastopola z Warny okręt Sztandar, pod kapitanem Kanatowcow. W chwili jego oddalenia się, wszystko tam było w najlepszym stanie, tak jak i na całej linii leżów naszych; uderzenie nieprzyjaciela na Parawadi silnie odparte zostało. Wiele okrętów naszych krąży ciągle wzdłuż brzegów tureckich od Warny aż do Bosforu. — Jenerał gubernator hr. Woroncow powrócił tu wczoraj z odbytej do Krymu podróży. (Z D. O.)

AUSTRIA — *Wiedeń d. 27 grudnia.* — Dnia 21 przybył tu posłaniec ojca ś. wiozący kapelusz kardynalski dla xięcia Rudnay prymasa węgierskiego; po krótkim zatrzymaniu się pojechał w dalszą drogę do Pesztu.

— W ostatnich dniach upłynionego miesiąca, wydał wielki xiążę tokański edykt względem osuszenia jeziora Castiglione (*Castiglione della Pescaja*). Roboty około tego przedsięwzięcia niebawnie rozpoczęte zostaną, aby zapowietrzone niżyny Grossetto, tak zwane Maremma, rozciągające się od Piombino do Orbitello, oczyścić, zdrowemi i mieszkalnemi uczynić, jak były niegdyś w starożytności. Wolna komunikacja jeziora tego z morzem, dawniej istnająca, została zawarta przez upust w wiekach średnich, przez co jezioro zaczęło się robić stojącym, a następnie od kilku już wieków, wyziewa śmierć i choroby w obwodzie kilku mil do koła. Wszelkie starania poprzednich władców dla zapobieżenia złemu, były nadaremne; najwięcej przyłożył się Leopold, ale że usiłowania jego zwrócone były powiększej części na zapobieżenie szkodom, które zrzadzała rzeka Ombrone, zostało więc wszystko bez skutku, ile że przerwały się roboty, gdy na tron cesarski wstąpił. Jeżeli teraźniejsze zamiary przyjdą do skutku, co jak się spodziewają w lat 10 nastąpić może, natenczas wywołana dziś Maremma, przedstawiać będzie w krótkim lat przeciągu, nie tylko piękne ale i użyteczne pola. (G. B.)

FRANCJA. z *Paryża dnia 30 grudnia.* — Ministerjalna gazeta *Messenger des Chambres* donosi z Lisbony pod d. 14 t. m., że zdrowie Don Miguela nie polepszyło się, i że z powodu tego, stronnicy jego nie są bez kłopotu. Przeciwnie *Quotidienne* utrzymuje na zasadzie listu prywatnego téjże saméj daty, że zdrowie jego jest w widocznym polepszeniu; że się zajmuje sprawami rządu, i że wchodzi właśnie w układy z kilkoma gabinetami, aby się za nim oświadczyły.

— *Konstytucjonista* donosi jakoby z pewnego źródła, że panowie: Ravez (były prezes izby deputowanych,) Beugnot i kardynał Jsoard arcy-biskup w Auch, otrzymali godność parowską.

— *Dziennik handlowy* zapewnia, że ministerjum zajmuje się teraz nowym projektem do prawa o więzieniu dłużników; podług tego prawa ciąg więzienia za długi, nie będzie dłuższy nad trzy lata, niewyłączając nawet cudzoziemców, którzy teraz przez całe życie mogą być w więzieniu za dług zatrzymani. Za dług nie wynoszący 500 franków nikt nie będzie mógł być więziony; osoby nie trudniące się handlem, nie podlegają prawom wexlowym, chociażby nawet wexel wydały; koszta na utrzymanie uwięzionego, nie mogą być mniejsze nad 45 franków miesięcznie. Tenże dziennik pochwała takie przepisy, i wy-

nurza życzenie, aby miał moc wsteczną na tych, którzy już teraz są za długi osadzeni.

— Z lekarzy których wysłano do Gibraltaru, zachorowali na żółtą febrę panowie Louis i Trousseau, ale niebezpiecznie. Ostatnie listy które ztamtąd miano, dochodzą dnia 11. b. m.

— Słychać o zjawieniu się nowego dziennika pod tytułem: *Młoda Francja*, którego właścicielem ma być pan Delalot, a współredaktorem pan Sarrans, jeden z redaktorów dawniejszego *Aristarka* i gazety *le Drapeau blanc*.

— Podług wiadomości odebranych z Nawarynu pod datą 22 listopada, wojsko francuzkie w ten sposób było rozłożone: Pułk 13 linjowy i jedna kompanja artylerji w Nawarynie, pułk 8 i 58 linjowy, pułk jazdy i kompanja inżynjerów stoją w Modonie, gdzie także jest główna kwatera wojska; pułk 27 linjowy stoi w Koron, resztę wojska rozłożono w okolicach Nawarynu i Patras. — Donoszą z Modonu, że rząd grecki zajął się już uorganizowaniem swojej siły zbrojnej: utworzono sześć zakładów (depot) na tyleż pułków i szkołę jeźdźstwa: pułkownik Fabvier, którego oczekiwano z powrotem, przedsięwzięcie udoskonalenie tego zamiaru. Prawie wszystkie warowne miejsca w Morei, powierzono walczynom dowódcom greckim, jakimi są Kanaris i Nikitas. Policję i strażę po miastach, oraz w twierdzach, zajmują wspólnie Grecy z Francuzami. Życzyć należy, jak najprędzej, stałego granic Grecji oznaczenia, aby rozproszeni po całym wschodzie Grecy, z pewnością do oswobodzonej ojczyzny powracać mogli.

— Piszą z Tulonu pod dniem 23 grudnia że oficerowie egipscy Achmet - bej, Jakób - aga (a więc nie Jacobi), i Mustapha - aga, którzy przez czas niejaki we Francji bawili zamysłali, odebrali listy z Alexandrii, polecające im udać się przez Triest do ojczyzny.

— W obwodzie obierczym Dieppe, w departamencie niższej Sekwany, obrano deputowanym na sejm, w miejsce zmarłego hrabiego Malartic, pana Berigny sprzyjającego ustawie kandydata, a to większością 210 z 378 głosów.

— Dnia 30 grudnia. Wczorajszy *Monitor* umieścił co następuje: „Król Jmé, chcąc dać dowód swego szczególniejszego zadowolnienia xięciu Mortemart, posłowi swemu przy dworze cesarsko - rossyjskim mianował go w nagrodę zasług w tym ważnym poselstwie połączonych, jenerałem porucznikiem. Xiążę opuścił niebawnie Paryż, udając się do Petersburga. — Minister spraw wewnętrznych, mianował badaczy natury, archeologów i artystów którzy należyć będą do zamierzonej wyprawy naukowej do Morei. W końcu przyszłego miesiąca, mają wszyscy wypłynąć z Tulonu; jest ich 17 podzielonych na trzy sekcje, z których każda ma

oddzielnego dyrektora. Akademia udzieli im obszernie instrukcje.

— *Konstytucjonista* zapewnia, że rząd zamierza skasować loterie, a dochód stracony przez to dla skarbu, wynagrodzi podatek na bilardy. Tenże dziennik utrzymuje, że ministerjum przełoży następującemu sejmowi, projekt do nowej pożyczki, ale inne gazety powątpiewają o tém.

— Z korespondencji zasłanej między panem J. Lafitte i deputatem haityjskim panem Saint-Macary, którą pisma publiczne umieściły, pokazuje się, że dotąd nie przyszło do żadnego układu z rządem haityjskim.

— Słychać że jenerałowie, piastujący urzędy cywilne, nie będą na przyszłość pobierali pensji z funduszków departamentu wojny.

— Rada wojenna podała projekt do podzielenia gwardji na starą i nową. Chcąc być w gwardji stariej, potrzeba będzie służyć w nowiej przynajmniej lat 4. Pułki lekkie mają być zamienione na linjowe.

— Dziennik *Aviso de la Mediterranée* umieścił następujące wiadomości o Algierze: „Algierczykowie podzieleni są na dwa stronnictwa; jedno pragnie wojny, drugie pokoju. Pierwsze jest silniejsze, i skłoniło rząd do uzbrojenia floty, która wszakże nie będzie zapewne czynną. Majtkowie francuzcy życzą zmierzyć się z Algierczykami. Zapewniają, że 3000 Francuzów obozuje w okolicy zamku warownego, który zburzyła flotta francuzka. (G. F. i B.)

GRECJA. — Donoszą z Korfu pod dniem 6 grudnia: korpus nowego wojska regularnego w Grecji szybko się pomnaża, i liczy już teraz 2500 żołnierzy. Grecy przygotowują nową wyprawę do Kandji; będzie do niej należał z 1000 ludzi znany Chadszi Christo; nieco jazdy ma być dodanej do tej wyprawy. Dyrektorem owej ważnej wyspy mianowany został P. Tombasi. Wojsko pod dowództwem Ipsylantego, wypędziwszy Turków z okolicy Salony, zmusiło ich do zamknięcia się w tej twierdzy, w której też mocno ich oblega. Z drugiej strony oblega wojsko pod dowództwem Suljioty Tsavella i jenerała Denzel inny oddział turecki w Lodoriki. Obadwa korpusy greckie po wzięciu obleganych twierdz połączyć się mają z wojskiem jenerała Church, którego część stoi w Mitica, druga w Paradisi. Flotylla grecka ciągle mistrzuje w zatoce Ambrazji. Rozmaici naczelnicy albańscy i epirejscy zgromadzają się w Berat, dla narad nad osnową firmanu od Porty przysłanego, a który bezpośrednio dotyczy ich interesów. Mówią, że Porta wezwała ich do pospolitego ruszenia i do wzięcia na siebie samych obrony Albanji i Epiru.

— *Pszczola Grecka* z d. 8 listopada umieściła następujący raport od wojska Grecji wschodniej: „W obozie pod

Zelista, dnia 20 października. Dowódcy tureccy Caflanaga i Achmet Prewista obsadzeni są od d. 5 października w którym stoczono bitwę pod Laputina. Osman pasza i Aslambey Buhudar pospieszyć chcieli na pomoc obleżonym z 2000 wojska i w tym celu postąpili aż pod wieś, zwaną SS. Apostołów. Ponieważ pentakosiarch Christ Photomara dzielnie bronił stanowisk około Laputina, przeto zajęliśmy wsi najbliższej nieprzyjaciela położone i rozłożyliśmy obóz w Zelista, środkowym ich punkcie. Pentakosiarch Jarinusias Panomara zajął stanowisko w Strominiami, hekatontarch Tzonga i Christ Palevianni wyruszyli do Palucova, a hekatontarchowie Gali i Psilopulo udali się do Ternowy. Dnia 31 dowiedzieliśmy się przez wysłanych na zwiady, że Turcy ze świtem dnia następnego zamierzają uderzyć na Ternowę. Chiliarch Jan Strato wziął natychmiast 300 ludzi i wyruszył ku Ternowie w celu zajęcia koło tej wsi dwóch stanowisk i uderzenia z nich z tyłu na nieprzyjaciela, który wyszedł był z Ternowy. W tym samym czasie wszystkie poczty otrzymały rozkaz uderzenia na nieprzyjaciela, niezwłocznie po pierwszych wystrzałach. Lecz nieprzyjaciel, niewiadomo dla jakiej przyczyny, dopiero w południe ruszył w pochód, przez co udaremnił po części nasz zamysł. Gdy tak chiliarch Strato do południa czekał, rozumiał, że nieprzyjaciel zaniechał swego planu i opuścił zatem swoje stanowisko, aby powrócić do wsi. Tuż przy niej, napotkał nieprzyjaciela, który właśnie w pochód ruszał. Grecy mniej liczni, zyskali jeszcze tyle czasu, iż mogli dostać się do kilku domów, na które Turcy uderzyli; dom w którym się znajdował Strato, chcieli zdobyć szturmem, ale dwakrotnie odparci zostali. Tymczasem pentakosiarch Panomara, jako najbliższy, przybiegł w pomoc i rzucił się na nieprzyjaciela, do którego oprócz tego nasi z domów strzelali, a widząc, że ze wszech stron posiłki helleńskie spieszą, zaczął uciekać. Turcy cofnęli się potem do wsi S. S. Apostołów, z której naprzeciw nam wyszli. Stracili w tém nadaremnie przedsięwzięciu 120 ludzi w zabitych i mieli mnóstwo ranionych, których poprowadzili na małach do Klepa; nam raniono 8 ludzi, pentakosiarcha Costanaki, 3 dodekarchów i 4 prostych żołnierzy. Wszyscy dowódcy, officerowie i żołnierze walczyli mężnie, a szczególnie odznaczył się hekatontarch Gali, który z orężem w ręku wpadł między nieprzyjaciela.

— W rocznicę bitwy nawaryńskiej, dnia 20 października założono w Eginie kamień węgielny pod kościół, który będzie miał następujący napis w języku greckim: w imieniu narodu greckiego poświęca prezydent Grecji świątynię tę, Bogu, wybawicielowi Grecji.

— Dnia 26 października zakończył życie w Eginie kawaler legji honorowej i był podintendent w służbie francuskiej, Ludwik Montesze. Młody ten filhellen niedawno

poświęcił był Grecji swoje usługi. Całe duchowieństwo, gwardje obywatelskie i wiele innych osób znakomitych było obecnych na pogrzebie i nabożeństwie żałobnym. (G.R.P.)

HISZPANJA. — z Madrytu dnia 18 grudnia. — Jenerałowi San-Martin dawniejszemu naczelnikowi politycznemu Madrytu (*cefe politico*), i panu Lique takiemuż urzędnikowi dawniej w Kordubie, rozkazała policja oddalić się z Madrytu. Na przedstawienie naczelnego intendenta policji Tadeo Gil, tenże sam rozkaz rozciągnięto do wszystkich officerów, którzy są tak zwanymi *indefinidos* i *limitados*. Każdy będzie odtąd mieszkał w mieście, lub w wiosce, które im początkowo wskazane były.

— Z Lisbony i z Badajoz codziennie prawie przybywają gońcy i nazad odchodzą. Słychać o urządzeniu nowego banku, którego plan już jest ministrowi skarbu do opinii oddany i zdaje się, że trudno będzie przywieść zamiar ten do skutku.

— Sławny most pod Almaraz na drodze do Estramadury, zniszczony podczas wojny o niepodległość, będzie na nowo odbudowany. Tę ważną robotę polecono pierwszemu budowniczemu Madrytu.

— Słychać, że hrabia Espana odwołany będzie z wielkorządztwa w Katalonji, pomimo protekcji, którą go pan Calomarde zaszczyca; gubernator Tarragony, jenerał Sarsfild, przywołany został do dworu dla odebrania dalszych rozkazów. (G.R.P.)

PORTUGALJA. — z Lisbony dnia 13 grudnia. — Królowa matka kieruje teraz sprawami rządu; dnia wczorajszego odbyła się u niej długa narada, ale nie wiadomo w jakim przedmiocie.

— Policja otwiera wszystkie listy nadchodzące z Brazylii, a gazet brazylskich nie wydają wcale.

— Do Alemtejo nie wydają nikomu paszportu; wnoszą żąd, że w tamtej prowincji zaszły niezwykłe wypadki. Z wojska będącego na osadzie w tutéjszej policji, aresztowano wielu żołnierzy; jest podejrzenie, że wojsko zamierza ułatwić wylądowania swoim wygnanym towarzyszom, a to z tego powodu, że powątpiewa o wiarygodności buletynów zdrowia Don Mignela. Jaki rzeczywście jest stan zdrowia jego, niewiadomo, to tylko jest rzeczą pewną, że od miesiąca nie zajmuje się sprawami kraju i nie podpisuje.

— Z wyższego rozkazu zamknięto w Lisbonie wszystkie szkoły wzajemnego uczenia.

— Gierylasowie pomnażają się i wzmacniają codziennie; pobili oni niedawno oddział regularnego wojska z 60 ludzi złożony. (G. F.)

TEATR NARODOWY. Dziś pierwszy raz daną będzie nowa tragedia Andromaka.

Kantor główny Gazety Polskiej jest przy ulicy Nowomiejskiej Nro 163.

W Drukarni GALEZOWSKIEGO PRZY ULICY ŻABIEY N. 472.